

ਗਾਇਤਰਿ ਰਿਰਿਮਾਣੰ

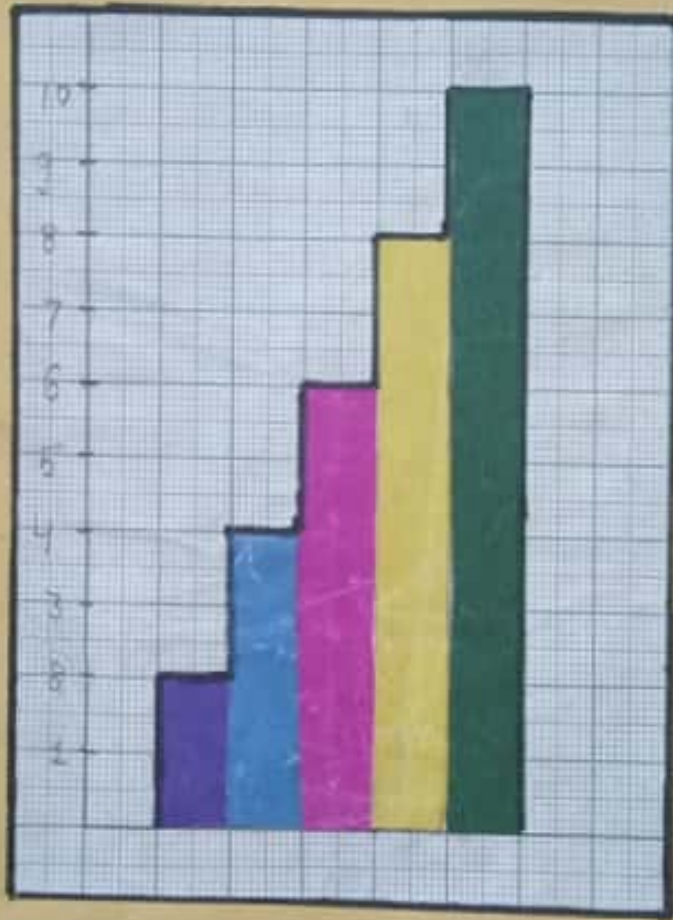
ਕੋਟ - ਧੌਰ

ਕਲਾਮ - ਦਮਈ

ਵਿਰਿਆ-1

ਕਾਗਜ਼ ਕੱਟ ਕੇ ਮੁੱਠੇ ਚਿੱਕਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਦਿੱਤੀ
 ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਅੰਕਗਣਿਤਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

- ਮੰਤਵ :** ਦਿੱਤੀ ਉੱਚੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅੰਕਗਣਿਤਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ
ਸਮੱਗਰੀ : ਰੇਗਦਾਰ ਪੇਪਰ, ਗਾਠ ਪੇਪਰ, ਗੁੰਦ, ਕੱਚੀ ਤੇ ਅੰਕਗਣਿਤੀ ਬਾਕਸ।
ਵਿਧੀ : ਮੰਨ ਲਓ ਦਿੱਤੀ ਉੱਚੀ 2, 4, 6, 8, 10 ਹੈ।

ਨਿਰੀਖਣ : ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹੇ ਉੱਚੀਆਂ ਪੱਛੀਆਂ ਦੀ ਉੱਚਾਈ ਇੱਕ ਅੰਕ ਹਰ ਵਾਰ
 ਬਰਾਬਰ (2) ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਉੱਚੀ ਅੰਕ ਗਣਿਤਕ ਉੱਚੀ ਹੈ।

ਕਿਰਿਆ:- 2

ਕਿਰਿਆ:- ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀਆਂ "n" ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਫਲ $\frac{n(n+1)}{2}$ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੰਤਵ:- ਪਹਿਲੀਆਂ "n" ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਫਲ ਦਾ ਸੂਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ।

ਸਮੱਗਰੀ:- ਗੁਣ ਖੰਭ, ਮਰੈਚ ਖੰਭ, ਜਿਯਾਦਤੀ ਚਾਰਮ।

ਦਿਖਾਓ:-

ਸੇਤੂ ਵੀਤੇ ਭਾਗ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ = $\frac{1}{2} \times$ ਆਇਤੁ ABCD ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ

$$\begin{aligned}
 &= \frac{1}{2} \times 9 \times 9 \\
 &= \frac{1}{2} \times 10 \times 9 \\
 &= \frac{1}{2} \times (9+1) \times 9 \\
 &= \frac{9(9+1)}{2}
 \end{aligned}$$

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, $1 + 2 + 3 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2}$

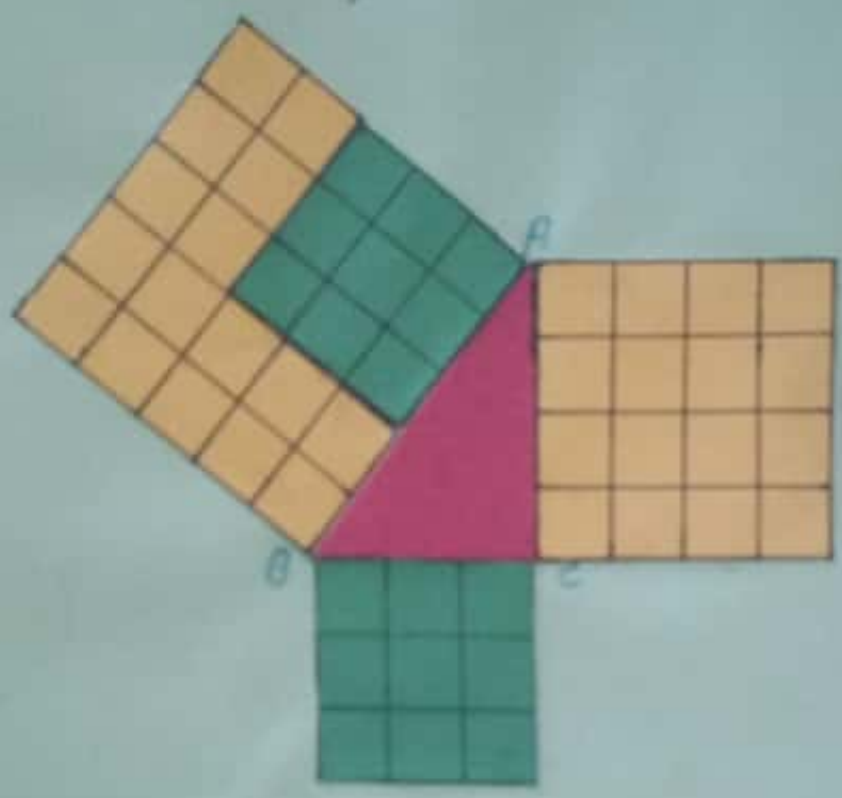
ਕਿਰਿਆ - 3

ਕਿਰਿਆ :- ਪਾਇਥਾਗੋਰਸ ਥਿਊਰਮ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ।

ਮੰਤਵ :- ਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਪਾਇਥਾਗੋਰਸ ਥਿਊਰਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਖੂਬਤ ਕਰਨਾ।

ਉੱਚੀ ਸਮੱਸਿਆ :- ਰੇਗਟਾਰ ਕਾਰਜ, ਗੁੰਦ, ਕੰਠੀ ਅਤੇ ਜਮਾਇਤੀ ਬਾਕਸ।

ਦਿੱਖੀ :-

$$ਕਰਣ^2 = ਅਧਾਰ^2 + ਉੱਚ^2$$

$$5^2 = 4^2 + 3^2$$

$$5^2 = 16 + 9$$

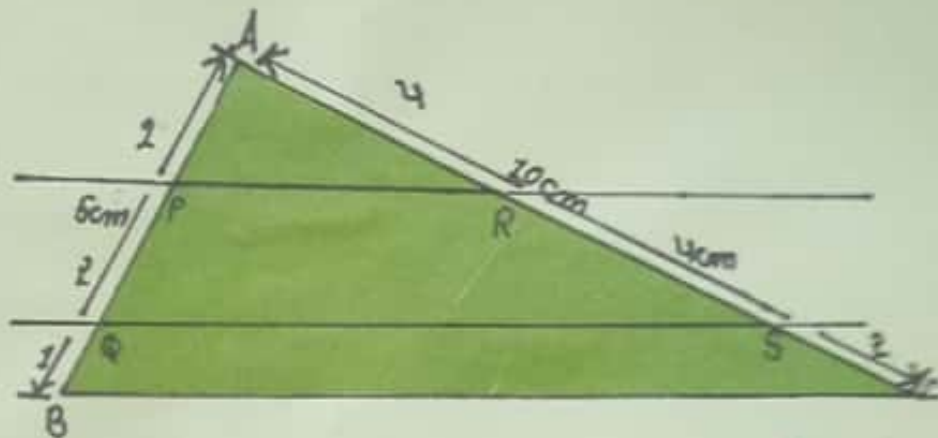
ਨੋਟ :- ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ $ਕਰਣ^2 = ਅਧਾਰ^2 + ਉੱਚ^2$

ਵਿਰਿਠਾ :- 4

ਵਿਰਿਠਾ :- ਵੇਸ਼ੁਮ ਵਿਠੇਰਨੁ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ।

ਮੁੱਢ :- ਵਿਰਿਠਾ ਕਰਿ ਵੇਸ਼ੁਮ ਵਿਠੇਰਨੁ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ।

ਲੋਕੀਠਾ ਸਮਾਨ :- ਸਮਾਂਰ ਰੇਖਾਵਾਂ ਠਾਸਾ ਏਰਰ, ਕੰਗਾਰ ਪੰਧਰ, ਰੇਖੀ, ਸਕੋਰ ਪੰਨੁ ਅਤੇ ਸਮਾਇਰੀ ਠਾਕਰ ਠਿਧੀ :-

ਅਠਰੋਕਣ :- $AP = 2$, $AR = 4$, $\frac{AP}{PB} = \frac{2}{3}$, $\frac{AR}{RC} = \frac{4}{8} = \frac{2}{3}$
 $PB = 8$, $RC = 6$

$$\frac{AP}{PB} = \frac{AR}{RC}$$

$AQ = 4$, $AS = 8$, $\frac{AQ}{AB} = \frac{4}{1}$, $\frac{AS}{SC} = \frac{8}{8} = \frac{4}{1}$
 $QB = 1$, $SC = 2$

$$\frac{AQ}{AB} = \frac{AS}{SC}$$

ਸਿੱਠਾ :- ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਰਿਠਾ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤਿਕੁਤੁਮ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਭੁਜਾ ਦੇ ਸਮਾਂਤਰ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵਧੀ ਭੁਜਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੀ ਹੈ।

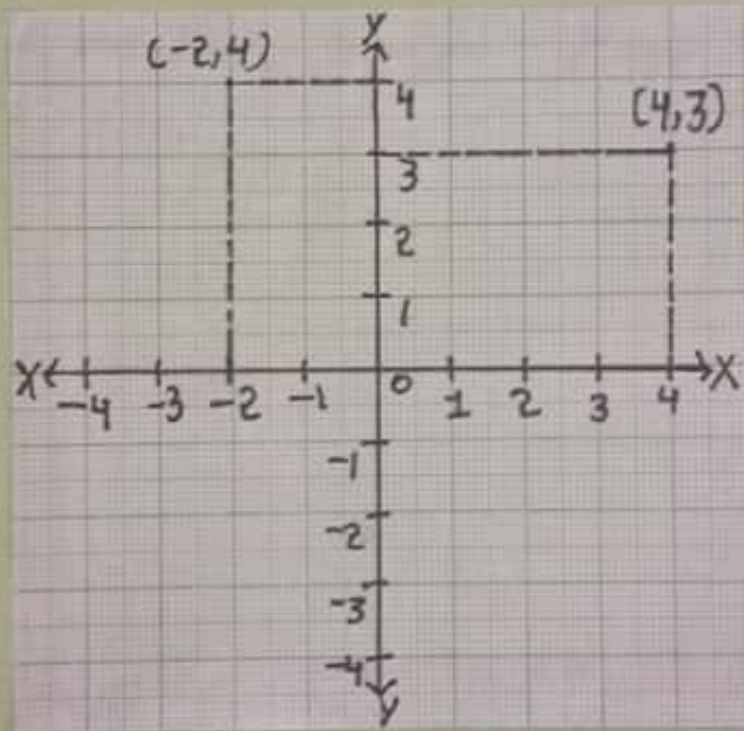
ਬਿਰਿਆ-5

ਬਿਰਿਆ = ਕਿਰਦਮ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਫ ਤੇ ਦਰਸਾਉਣਾ।

ਮੰਤਵ = ਕਿਸੇ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਫ ਖੇਪਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ਸਮਝਣਾ।

ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ = ਗ੍ਰਾਫ ਖੇਪਰ, ਜਮਾਇਤੀ ਬਾਕਸ, ਕੈਂਡੀ ਅਤੇ ਗੁੰਦ।

ਦਿਖਾਓ = ਅਸੀਂ ਬਿੰਦੂ $(4, 3)$ $(-2, 4)$ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਫ ਖੇਪਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਣਾ।

ਸਿੱਟਾ = ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜੋਏ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਫ ਤੇ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ।